

Σχεδιάγραμμα άντλησης ιδεών για το μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας στην Α΄, Β΄ & Γ΄ Λυκείου

Άνθρωπος

Σώμα	Ψυχή
αθλητισμός	γνώση
φυσικό περιβάλλον	συναίσθημα
άγχος	βούληση (ηθική)
...	

Βασικές ψυχικές ορμές

1. Ορμή για γνώση («Πάντες άνθρωποι τοῦ εἰδέναι ὀρέγονται φύσει», Αριστοτέλης)
2. Καλαισθητική ορμή
3. Ἐμφυτος ηθικός νόμος
4. Ορμή για ασχολία
5. Ορμή για επικοινωνία («ὁ ἄνθρωπος φύσει πολιτικὸν ζῶον», Αριστοτέλης)
6. Ορμή για αναγνώριση
7. Ορμή για ανεξαρτησία (αυτοκαθορισμός)
8. Μιμητική διάθεση

Τομείς Πολιτισμοῦ

1. Πνευματικός τομέας

Λέξεις-κλειδιά: φιλομάθεια, γνώση, κρίση, προβληματισμός, φαντασία, σχολείο, παιδεία

2. Κοινωνικός τομέας

Λέξεις-κλειδιά: κοινωνική συνείδηση, κοινωνικοποίηση, δικαιοσύνη, σχέσεις, συν-ύπαρξη

3. Ηθικός τομέας

Λέξεις-κλειδιά: ιδανικά, αξίες, πρότυπα, ενδοσκόπηση, υπευθυνότητα, αυτογνωσία → ετερογνωσία-ανθρωπογνωσία, εναρμόνιση ατομικού και κοινωνικού συμφέροντος

4. Ψυχολογικός τομέας

Λέξεις-κλειδιά: ψυχικές αρετές (σεβασμός, αγωνιστικότητα, επιμονή, υπομονή, αισιοδοξία, καρτερία, αυτοεκτίμηση, αυτοπειθαρχία), συναίσθημα, συμπλέγματα

5. Οικονομικός τομέας

Λέξεις-κλειδιά: επάγγελμα, τεχνολογία, περιβάλλον, οικονομική ανισότητα

6. Πολιτικός τομέας

Λέξεις-κλειδιά: δημοκρατία, διάλογος, συμμετοχή στα κοινά, δικαιώματα, υποχρεώσεις, εξουσία, λαϊκισμός, μεσσιανισμός, πολιτικοί θεσμοί, σχολείο, μαθητικές κοινότητες

7. Πολιτιστικός τομέας

Λέξεις-κλειδιά: Γράμματα, Τέχνες, αθλητισμός, θρησκεία, πνευματική ηγεσία, πρότυπα συμπεριφοράς (influencers)

8. Εθνικός-διακρατικός τομέας

Λέξεις-κλειδιά: γλώσσα, εθνική ταυτότητα, εθνική συνείδηση, πολιτισμός, παράδοση, ειρήνη, παγκοσμιοποίηση, παγκόσμιοι οργανισμοί

Φορείς Αγωγής

A. Άμεσοι

1. Οικογένεια
2. Σχολείο

B. Έμμεσοι

1. Συναναστροφές (παρέα)
2. Επιμόρφωση (δια βίου παιδεία)
3. ΜΜΕ και ΜΚΔ (social media)
4. Πολιτεία
5. Πνευματικοί άνθρωποι
6. Κοινή γνώμη
7. Το «κλίμα» της εποχής

Κοινωνία και σύγχρονα πρότυπα πολιτισμού

1. Υπερτροφική ανάπτυξη τεχνικού πολιτισμού, εξορθολογισμός, εποχή της ήσσοнос προσπάθειας
2. Υπερανάπτυξη τεχνολογίας → υλικά αγαθά → ευδαιμονισμός, φιλοϋλική νοοτροπία → αμοραλισμός

3. Αποπνευματοποίηση
4. Εντατικοποίηση-γρήγοροι ρυθμοί ζωής, αστικοποίηση, φαινόμενα κοινωνικής παθογένειας
5. Κρίση αξιών
6. Αλλοτρίωση
7. Κοινωνικά προβλήματα
8. Παγκοσμιοποίηση

**Για πρόοδο της κοινωνίας και του πολιτισμού βλ. επόμενο φυλλάδιο.*

Άτομο

1. Αδιαφορία (ανοχή → συνενοχή)
2. Ελαστική συνείδηση
3. Ατομικισμός
4. Έλλειψη καλλιέργειας
5. Πάθη

Σχολείο

1. Περιεχόμενο σπουδών
2. Εκδηλώσεις εντός και εκτός σχολείου
3. Συνεργασίες (με τον Δήμο, με άλλα σχολεία κ.α.)
4. Επισκέψεις σε μουσεία, εκπαιδευτικές εκδρομές, προσκλήσεις επιστημόνων, καλλιτεχνών κ.α.
5. Εποπτικά μέσα διδασκαλίας (εικόνες, ταινίες κ.α.)
6. Διάλογος, αυτενέργεια
7. Μαθητικές κοινότητες
8. Άνθρωπιστική παιδεία

Νέοι

1. Μέλλον ανθρωπότητας

2. Χαρακτήρας νέων: ιδεαλισμός, αμφισβήτηση, σφρίγος
3. Εποχή υψηλής τεχνολογίας και παγκοσμιοποίησης
4. Σε διαδικασία μάθησης (ανακάλυψη κόσμου και εαυτού)

Παρατηρήσεις (τεχνική)

1. Αν το ζητούμενο είναι γενικό, π.χ. πού οφείλεται η ισχυρή επίδραση της μόδας στα άτομα,

- αντλούμε υλικό από όλο το σχεδιάγραμμα
- επειδή τα επιχειρήματα θα είναι πολλά, τα ομαδοποιούμε:
 - θεματική πρόταση: αιτίες φαινομένου
 - βασική ιδέα 1: έμφυτες ορμές ανθρώπου
 - λεπτομέρεια 1: αποδοχή-αναγνώριση
 - λεπτομέρεια 2: μίμηση
 - λεπτομέρεια 3: καλαισθησία
 - βασική ιδέα 2: τομείς πολιτισμού
 - λεπτομέρεια 1: ψυχολογία
 - λεπτομέρεια 2: κοινωνία
 - λεπτομέρεια 3: οικονομία
 - βασική ιδέα 3: κριτική ικανότητα
 - λεπτομέρεια 1: οικογένεια
 - λεπτομέρεια 2: σχολείο
 - λεπτομέρεια 3: ΜΜΕ, ΜΚΔ
 - λεπτομέρεια 4: «κλίμα εποχής»
 - (κατακλείδα)

2. Αν το ζητούμενο είναι συγκεκριμένο, π.χ. ποιοι είναι οι κοινωνικοί λόγοι επιρροής,

- παίρνουμε τα επιχειρήματα που θα χρησιμοποιούσαμε ως λεπτομέρειες στη βασική ιδέα που αφορούσε την κοινωνία και τα μετατρέπουμε σε βασικές ιδέες:
 - θεματική πρόταση: κοινωνικά αίτια
 - βασική ιδέα 1: έμφυτες ορμές ανθρώπου
 - λεπτομέρεια 1: φυσική φιλαρέσκεια
 - λεπτομέρεια 2: ανάγκη αποδοχής-αναγνώρισης
 - λεπτομέρεια 3: ανάγκη μίμησης
 - βασική ιδέα 2: κοινωνική θέση και κοινωνικά πρότυπα
 - βασική ιδέα 3: πνεύμα καταναλωτισμού και παγκυριαρχία εικόνας (εξαιτίας και των ΜΜΕ/ΜΚΔ)

- (κατακλείδα)